

**«ДАРЫН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
ФИЗИКА ПӘНІ БОЙЫНША РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДАНЫҢ ҮШІНШІ
(ОБЛЫСТЫҚ) КЕЗЕҢІ (2022-2023 ОҚУ ЖЫЛЫ)**

11 сынып, 2 тур

15 ұпай

Жұмыс уақыты: 2 сағат

Кестеде кейбір жұлдыздардың массалары мен жарықтылығы (Күнмен салыстырғанда) келтірілген.

Жұлдыздың массасы мен жарықтылығының арасында $L \propto M^x$ тәуелділігі бар екені белгілі. Келтірілген деректерді қолдана отырып, x дәрежесінің шамасын табыңыз, ол үшін қажетті графикті тұрғызыңыз және қателіктер шамасын бағалаңыз.

Жұлдыз	M	L
61 Vir	0,93	0,8222
HD 102365	0,889	0,85
HD 147513	1,11	0,98
47 UMa	1,08	1,48
μ Ara	1,1	1,9
τ Ceti	0,783	0,488
α Cen	1,08	1,51
α Aur	2,57	78,7
51 Peg	1,12	1,36
78 Uma	1,34	5,75

**РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР «ДАРЫН»
ТРЕТИЙ (ОБЛАСТНОЙ) ЭТАП РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ПО
ПРЕДМЕТУ ФИЗИКА (2022-2023 УЧЕБНЫЙ ГОД)**

11 класс, 2 тур

15 баллов

Время работы: 2 часа

В таблице приведены значения масс и светимостей (в сравнении с Солнцем) некоторых звёзд.

Известно, что между массой и светимостью звезды есть зависимость $L \propto M^x$.

Используя приведенные данные, найдите значение степени x , постройте необходимый для этого график и оцените величину погрешности.

Звезда	M	L
61 Vir	0,93	0,8222
HD 102365	0,889	0,85
HD 147513	1,11	0,98
47 UMa	1,08	1,48
μ Ara	1,1	1,9
τ Ceti	0,783	0,488
α Cen	1,08	1,51
α Aur	2,57	78,7
51 Peg	1,12	1,36
78 Uma	1,34	5,75